

ANALIZA: Milosevic pada u zaborav

Author: IWPR
ICTY

Bivsi jugoslovenski predsednik pada u zaborav, a za to okrivljuje tribunal, svoje advokate i obozavaoce iz citavog sveta.

Polako ali neumitno, Slobodan Milosevic pada u zaborav i postaje tek jedan od pedesetak optuzenih za ratne zlocine koji borave u Pritvorskoj jedinici tribunala.

Ali, covek koji je svoju politicku karijeru izgradio zahvaljujui manipulaciji srpskim drzavnim i ostalim medijima - koji su se dobrovoljno stavili u sluzbu "stvari" koju Karla del Ponte definise kao "zajednicki zlocinacki poduhvat" - tesko podnosi gubitak interesovanja i publiciteta.

Pored tribunala koji mu, kako se zalio na statusnoj konferenciji odrzanoj 30. avgusta, "uskracuje kontakt sa medijima", Milosevic za vlastiti pad u zaborav krivi i svoje beogradske advokate i medjunarodne obozavaoce, optuzujuci ih da nisu dovoljno aktivni u javnom zastupanju njegovih interesa.

Pritvorenici smesteni na istom spratu, kao i osoblje Pritvorske jedinice, bili su nedavno u prilici da Milosevica cuju kako urla (u telefonsku slusalicu), zahtevajuci da se hitno organizuju konferencije za stampu na kojima bi bili raskrinkani "takozvani tribunal" i najnovija "lazna optuznica" za genocid u Bosni i Hercegovini, kao i "tortura" kojoj je ovaj optuzenik izlozen u haskom pritvoru.

Postupajuci u skladu sa tim nalozima, beogradski advokati optuzenog i njegovi medjunarodni obozavaoci okupljeni oko Medjunarodnog komiteta za odbranu Slobodana Milosevica (MKOSM) su na proslonedeljnim konferencijama za stampu - odrzanim u Beogradu i Amsterdamu - pokusali da ozive interesovanje srpske i medjunarodne javnosti za sudbinu i stradanja sada pritvorenog nekadasnjeg sefa drzave.

Uz stare i vec dobro poznate optuzbe protiv "takozvanog tribunala", "laznih optuznica", "prijatelja suda" koji uzurpiraju pravo optuzenog da se sam brani", te pokusaja tribunala da optuzeniku "nametne pravne savetnike" . . . i u Beogradu i u Amsterdamu pojavila se i jedna nova optuzba.

Rec je, naime, o tome da uprava Pritvorske jedinice UN "podvrgava Milosevica torturi, kako bi ugrozila njegovo zdravlje i njegov duh . . .".

Ovom prilikom je, medjutim, iskrasao i jedan problem: na nesrecu po Milosevica, beogradski advokati i medjunarodni obozavaoci nisu prethodno uskladili svoje izjave za javnost, pa su se u Beogradu i Amsterdamu cule dve razlicite verzije price o "torturi" kojoj je, navodno, pritvorenik podvrgnut.

Dok je u Beogradu alarmantnim tonom saopsteno da su Milosevicu "ponovo upaljeni reflektori u celiji", usled cega on nije u stanju da spava, predstavnici MKOSM su u Amsterdamu konstatovali kako je svetlo u njegovoj celiji "tek nedavno iskljuceno".

Na pitanje IWPR da li je, nakon objavljivanja optuznice za genocid u Bosni i Hercegovini, zbog eventualnog pokusaja samoubistva nadzor nad Milosevicem zbilja pojacan, u upravi Pritvorske jedinice kazu da se u tom pogledu nista nije promenilo od druge polovine jula, kada je zakljuceno da vise nema potrebe za stalnim svetlom u celiji. Druga polovina jula bila je, ocito - po kalendaru kojim se rukovodi MKOSM - evocirana odrednicom "nedavno".

No, najlosija vest iz Amsterdama za Milosevica jeste slabo interesovanje medija za ono sto su o njemu i njegovim "stradanjima" imali da kazu predstavnici samog MKOSM: Kanadjanin Kristofer Blek i Holandjani Steijnen i Varkeviser.

Konferenciji za stampu prisustvovalo je jedva desetak novinara, uglavnom predstavnika domacih (holandskih) medija, koje je vise od Milosevica interesovao "unutrasnji" (holandski) obracun advokata Steijnena i Varkevisera sa "prijateljem suda", takodje Holandjaninom Mihailom Vladimirovim.

Milosevicevi holandski advokati - koji su ga zastupali u procesu kojim je MKOSM pred holandskim sudom bezuspesno nastojao da ospori legalnost njegovog transfera i pritvaranja u Hagu - holandskog "prijatelja suda" optuzuju da je "najamnik tribunala", te da je pristajanjem na tu ulogu "prekrasio holandski pravnicki kodeks".

Interesovanje svetskih medija za Milosevica rapidno je padalo sa svakim njegovim novim pojavljivanjem pred tribunalom. Prvo pojavljivanje Milosevica pred haskim sudijama, 3. jula 2001, pratilo je vise od 300 novinara, na prvoj statusnoj konferenciji 30. avgusta bilo ih je oko 200, dok je na drugoj (29-30. oktobra) prisutnih bilo otprilike stotinu.

Bilo bi steta - ne zbog samog Milosevica, vec pre svega zbog zrtava zlocina za koje je on optuzen - ukoliko bi se ovakva tendencija nastavila i u sledecoj prilici, koja ce uslediti vec 11. decembra, buduci da bi to moglo biti do sada najvaznije saslanje po ovom predmetu.

Tom prilikom ce, naime, Milosevicu javno biti procitana optuznica koja ga tereti za najtezi zlocin: genocid u Bosni i Hercegovini. Nakon toga ce optuzeni biti pozvan da se o toj optuznici izjasni, a vodice se i rasprava o zahtevu tuzioca za spajanjem tri optuznice u jedinstven sudski proces.

Tuzilastvo je protekle sedmice podnelo "Predlog za spajanje" u kome se detaljno, na 20 stranica, obrazlaze zasto bi Milosevicu trebalo istovremeno suditi po sva tri osnova. Sve tri optuznice se, prema predlogu tuzilastva, "ticu jedne te iste sheme, strategije ili plana, odnosno celokupnog delovanja optuzenog Milosevica u pravcu stvaranja 'Velike Srbije' - centralizovane srpske drzave koja bi obuhvatila oblasti naseljene srpskim stanovnistvom u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, kao i citavo Kosovo".

U predlogu potom stoji: "Pomenuti cilj je trebalo da bude postignut pre svega prisilnim preseljavanjem nesrpskog stanovnistva iz veceg broja oblasti bivse Jugoslavije, tj. cinjenjem zlocina kojima su prekršeni clanovi od 2 do 5 Statuta tribunala". Rec je, naravno, o teskim povredama Zenevske konvencije (1949), krsenju zakona i obicaja ratovanja, kao i genocidu i zlocinima protiv covecnosti.

Ciljevi i metodi sva tri "zajednicka zlocinacka poduhvata" za koje je optuzen Milosevic bili su istovetni, a identicni su uostalom bili i brojni njihovi akteri, odnosno Milosevicevi saucesnici u samim "poduhvatima".

Cinjenica da su neki od saucesnika u zlocinackom poduhvatu bili od strane optuzenog tokom vremena i smenjivani (misli se, recimo, na smenu u vojnom i policijskom vrhu krajem 1998, uoci "kosovske kampanje"), bila je "odraz njegove [Miloseviceve] odlucnosti u pogledu postizanja ciljeva zlocinackih poduhvata". U slucaju Kosova, Milosevic je - kako se navodi u predlogu tuzilastva - "razvio i usavršio metode vec koriscene u kampanjama u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini", usled cega ono "predstavlja mnogo vise od pukog 'kraja price' o zlocinima koje je optuzeni pocinio . . ."

U prilog jedinstvenog procesa tuzilastvo takodje navodi obavezu da se optuzenom obezbedi posteno i efikasno sudjenje, ali i razloge "sudske ekonomickosti". Potreba za efikasnom administracijom medjunarodnog prava. prema predlogu tuzilastva, nalaze proces koji ce voditi "jedno sudsko vece

sacinjeno od troje sudija pred kojima se iznose svi dokazi", umesto tri odvojena sudska veca u ciji bi sastav ulazilo ukupno devet sudija.

Jedinstveno sudjenje bi, osim toga, dovelo i do smanjivanja broja svedoka, budući da je vazecim spiskovima predvidjeno da se - od oko 600 potencijalnih svedoka u sva tri postupka - njih najmanje 20 pred sudom pojavi vise nego jednom. I dok bi se svedoci-zrtve nepotrebno traumatizovali visestrukim pozivima da svedoce, mnogi vazni svedoci-eksperti, kao i "politicki" svedoci - cija ce svedocenja trajati po vise dana - tesko da bi pristali na to da dva ili tri puta pred sudom ponavljaju istu pricu.

U tom kontekstu, u predlogu je prvi put obelodanjeno da tuzilastvo racuna i na svedocenja "izvesnog broja dodatnih svedoka" - visokih funkcionera iz Srbije i SRJ, cija ce se svedocenja odnositi na sve tri optuznice.

Takodje je prvi put najavljeno i svedocenje bankarskih eksperata, koji bi pred sudom trebalo da protumace "relevantnu dokumentaciju" nekih od vodećih kiparskih i grčkih banaka, na osnovu koje ce biti dokazano da je optuzeni racune otvorene u tim bankama koristio "za finansiranje i materijalno podrzavanje razlicitih vojnih, paravojnih i policijskih snaga koje su dejstvovalе u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, i na Kosovu".

Premda su banke, prema recima tuzilastva, spremne da pruze tu vrstu pomoci, "visestruka svedocenja tih eksperata pred odvojenim vecima (na odvojenim sudjenjima) bila bi nepozeljna i oduzela bi previse vremena".

Za zlocine na Kosovu su pored Milosevica optuzeni jos i Milan Milutinovic, Nikola Sainovic, Dragoljub Ojdanic i Vlajko Stojiljkovic.

U slucaju da Sudsko vece pristane na istovremeno sudjenje Milosevicu po sve tri optuznice, tuzilastvo ce ostalu cetvoricu optuzenih izdvojiti na zasebnu optuznicu, koja bi pak kasnije mogla biti spojena sa optuznicama protiv jos nekih ucesnika u kosovskom "zajednickom zlocinackom poduhvatu" (koji su trenutno pod istragom). Njihova imena su takodje navedena u predprocesnom podnesku koje je tuzilastvo - povodom sudjenja Milosevicu po kosovskoj optuznici - podnelo protekle nedelje.

Pored Milosevica i cetvorice vec optuzenih saucesnika, kao ucesnici "zajednickog zlocinackog poduhvata" na Kosovu pomenuta su najpre trojica generala: Nebojsa Pavkovic, sadasnji nacelnik generalstaba Vojske Jugoslavije (VJ), koji se u vreme kosovske kampanje nalazio na pološanu komandanta Treće armije; Sreten Lukic, ratni komandant snaga Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) na Kosovu, a danas nacelnik resora Javne bezbednosti MUP Srbije; i Vladimir Lazarevic, komandant 52. Korpusa VJ na Kosovu tokom 1999.

Potom su navedena i imena petorice osumnjicениh staresina iz policije. To su: Vlastimir Djordjevic, nacelnik sluzbe Javne bezbednosti tokom 1999; Radomir Markovic, tadašnji nacelnik sluzbe Drzavne bezbednosti (tajna policija); Nikola Curcic, zamenik nacelnika Drzavne bezbednosti; Franko Simatovic zvani "Frenki", nacelnik Jedinica za specijalne operacije pri Drzavnoj bezbednosti (i jedini Milosevicev saizvršilac koji je ukljucen u sva tri "zajednicka zlocinacka poduhvata": u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i na Kosovu); i Milorad Ulemek zvani "Legija", komandant Jedinice za specijalne operacije na Kosovu.

Svi su oni za sada samo osumnjicени, a da li ce biti i optuzeni zavisice od rezultata istrage o pojedinačnoj ulozi i odgovornosti svakog od njih.

Ukoliko, kao sto se predvidja, Sudsko vece 11. decembra odobri spajanje postupaka protiv Milosevica, oni osumnjicени protiv kojih bude podignuta optuznica mogli bi se, zarad economicnosti, pridruziti Milutinovicu, Sainovicu, Ojdanicu i Stojiljkovicu. A ocekuje se da ce se pomenuta cetvorka u Hagu pojaviti tokom naredne godine.

Mirko Klarin je visi urednik IWPR za pitanja tribunala za ratne zlocine i glavni urednik Novinske agencije SENSE.

Location: Kosovo

Focus: International Criminal Tribunal for the former
Yugoslavia

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/analiza-milosevic-pada-u-zaborav>